

E R D É L Y I H Í R A D Ó

Szombaton Januarius' 10-edikén, 1 8 2 9

Delámérika — Mexikoi Egyesült Státusok — Északámérikai Egyesült Státusok — Portugallia —
Nagybritannia — Frantziaország — Austria — Dánusország — Muszk aország — Svájtország
Pápa' Bártoka — Jónai Szigetek — Külömbfélék — Magyarország

Delámérika

A' Morning-Journal úgy adja-elő az itt következő Kötést Buenos-Ayres és Brasilia között, mint bizonyost: "1) A' brasiliai országloszék és a' Köztársaságé, formáson lekötelezik magokat, hogy a' montevideói bírtokból kitakarodnak, hogy a' lakosok magoknak, tettéssekhez illő országlaşmódot állithassanak össze. — 2) Két hónappal ezen Kötés' helybe-hagyása' kihirdetése után Montevideóban, a' brasiliai katonaság, földön vagy vízen, hazájokba fognak utazni; az argentinusok pedig, vissza mennek az Uruguay (foljó-vízen). Tizenöt-száz Brasilianus Montevideóban marad; és ugyanannyi vagy még több Argentinus, valahol a' tartomány' részében, az országloszék' lakától 10 órányi-járó földre, fog tartózkodni. — 3) A' montevideoi var, 's a' tartomány' belsője, azon időközben, az ekkorig foljt módon, benn született lakosok által fognak igazgattatni: de a' helybehagyás után 4 hónappal, ideigtartó országloszék állitassou-fel, a' tartomány' Képviselőinek választása szerint, kik a' hadi erőtől, az említett távolságra gyűljenek össze. — Ezen választásra, a' montevideoi polgároknak a' vár' ágyúlövése' távolságára kell össze gyűlni, és a' nélkül, hogy valamilye katonaság, szomszédtságában volna. — 4) Négy hónappal ezen országloszék' felállítása után, legkesőbbben, ki

kell menni a' várból minden tsászári katonaságnak, 's azt, in statu-quo ante bellum által-adni. — 5) Akkor, a' Banda-Oriental' lakosai Constitutiót tsinálnak magoknak, és, brasiliai és buenosayresi Biztosok' közbejövetelek mellett, kik tsak-egyedül az egymást illető hátszélék' megállapításán fognak foglalatkoskodni, magoknak állandó országloszék-et választanak. — 6) Ez a' jelenvaló egyység jóvá hagyatik, és 5 esztendő' lefoljása alatt, erejében fog maradni, mely idő alatt, osztán az állandó békekötést meg kell kötni. De ha azonban, ezen idő alatt, a' jó egyyet-értést nem lehetne jól megállapítani: még-sem engedődik-meg az egyező Felek között egyiknek is, hadat izenni, a' nélkül, hogy arról, fél esztendővel előre, a' britannus országloszék egy Jegyzés által tudósittasson. — 7) A' Kötés' végső be-rekesztése után pedig, 5 esztendő' lefoljása után, szabadtságában áll a' Bandaorientál tartománynak, magát Brasiliához vagy Buenos-ayreshez kaptsolni. Ha ezen idő alatt azonban a' sokfejűség által a' tsendesség megzavarodna, és a' törvényes országloszék segedelmet kérne; úgy, mind-a'-két rész tartozik neki azt megtenni; és akkor, a' katonaság addig marad a' tartományban, míg a' rend mindenütt helyre állana. — 8) A' bandaorientáli országloszék nem erőltette-tik, a' megesezt kinevezetsére ügyelni;

de, politikai vélekedés 's olyan tettek miatt, mellyek ezen kötés helybe-hagyása előtt estek, semmi pert nem lehet kezdeni. —9) A' buenos-ayresi berekesztést, fel kell ezen Kötés' helybe-hagyása után 48 órával szabadítani. A' Határszél 's egyéb helyek, más kötések által fognak osztán meghatározatni.

Mexicói Egyesült Státusok

A' veracruzai britannus Vice-Konsul' Angliába jött levelei szerint, elkezdték az ellenségeskedések Perotánál, a' mexicói országglószék seregei és Santa Anna Gen. között. Ricon Gen., ki az országglószék' seregeit vezérelte, felidézte Santa Annát, hogy magát 48 óra alatt megadja; de ez nem fogadta-el: 's e' szerint, agyúzni fogják a' perotai várat. A' Puente national (másképp', Puente del Rey) pártütői, szintúgy nem akarnak engedelmesskedni.

Eszakamériakai

Egyesült Státusok

Florida' Gouverneurje, W. P. Duval Úr, örvendetes tudósítást teszen az egyesült Státusok' ezen újj bírtoka' törvényszerző Tanátsához, annak előmeneteléről és reménységeiről, mellyek azon feküsznek. Legfeljebb 6 esztendeje, úgymond, hogy ez az egész tartomány, az Escambia-följövíztől nyugoton, a' St. John-följövízig keleten, egy, szinte 400 milesnyi térségen, még járhatatlan kietlenség, kóborló vad néptörzsök' laka volt. Ezelőtt 4 esztendővel gyült össze az első Törvényszerző-Tanáts. Tallahassee-ben, az Indusoknak közepette; azóltá, úgy forrottak az idegen bevándorlók ide, hogy az 1850-adikai népszámlálás, alkalmasint just adhat ezen bírtoknak, hogy a' Státusok közzé felvétetődjön. Az égtáj' (clima) egészsége, a' föld' termékenysége, a' termények' jósága, szembe-tünő és elegendő okai e-

zen gyors előlépésnek. A' tzuikornád' ültetése mindenfelé terjed, és egynehány esztendő múlva, ez a' megemésztenő' áruportéka lessz Florida' fő-kereskedés-ága.

Washingtoni és New-Yorki Híradók szerint, mellyek nov. 24-edikéig szóllanak, és igen rövid idő, 19 nap alatt érkeztek Liverpoolba, úgy-láttzik, hogy Jackson Gen. a' sokkal számosabb, és dologba-szóllhatóbb ellenkező párt' iparkodása ellenére is, tsakugyan Elöl-ülővé választatna.

Portugallia

Az országglószék' különös foglalatosságává láttatik tenni, a' két ország között áló Kötés által megígért előkelőségre, az ánglus alattvalókra-nézve, ügyelni, vagy, féltvén a' bőrünket, ügyelteteni. — Ez a' Kötés, júl. 10-edikén, 1654-ben költ, és Oliver Cromwel kötötte-meg IV-edik Joaoval együtt.

A' Don Miguel' hogy-léte felől kibotsátgatott bulletinok, nov. 29-edikétől dec. 5-ödikéig, napjában, minden változtatás nélkül, így vóltak: "ÓFge ugyanazon állapotban van (S. M. continua a passar sem novidade).

Nagybritannia

O'Connel Úr azt mondá a' katolikus egyesület' utolsó dublini Gyűlésében, hogy neki tudtara esett volna minn feküdjön vóltaképpen az a' Bill, mellyet Wellington Htzg a' Katolikus ügybajra-nézve a' Parlamentbe szándékozik bevinni. Azon beszédek szerint, a' Katolikusok' felvétele a' Parlament két Házába, azon megszorítással (Clausulával) engedődik-meg, hogy olyan tárgyakon, mellyek az ángl. Egyház' hasznat illetik, ők, ne szózatoljanak. Továbbá, ezen előadás szerint, az országglószéknek, a' katolikus Püspökök' tételébe, valami Veto-forma jussa legyen. Mauritius-szigeti magános levelek szerint, a'

madagascari esméretes Radama Király, megholt júl. 27-edikén, 1828. Feleségei közül egyik, Rananalone, vette az országlöszék' kormánnyát a' kezébe. Félő, hogy asszony-létére, nem lesz neki anynyi hatalma, hogy a' férje által férőjason fenn-tartott egyességnek a' rabszolgaság' jól foljt eltöröltetése eránt, férjeként meg tudjon felelni.

A' Kiraly, udvarlást tartott dec. 15-ödikén, a' hol sok legfőbb Ti-ztviselők jelen voltak. — Annakutánna titkos Tanátsot tartott ÓFge, melyben azon Hirdetmény, hogy a' parlement-gyűlés, fébr. 5-ödikén, változhatatlanul (for the dispatch) beáll, megerössítettett. — Dec. 3-adikán holt-meg Sorivelsby-ben John Dymoke Pap, ki, mint Maradéka egyik legrégebbs Nemes familiának, az úgynevezett Király-Kämpe örökben jutott hivatalt viselte. Tizenhetedik ő ebben a' familiában, mely azt a' méltóságot viselte, hogy t. i. koronázáskor a' kesztyűt oda-vetette, s azomban minden ebnet viadalra kihívott, a' ki valamit a' megkoronázandó Király' törvényessége ellen mondhat. Minthogy az utóbb megholt Kämpe, Papi ember volt; tehát ezt a' tzeremóniát, a' most országgló Király' koronázásánál (1821), az ő' fija követte-el.

Dec. 5-ödikén éjjel, Dublinban, a' Merrion temetőben véres tsata esett, egynehány ifjú ember és egy tsoport úgynevezett Feltámodásemberek között (kik a' frissebb holt-testeket a' temetőkből éjjelenként kiásván, a' bontzólo oskolákba (anatómiába) el szokták adogatni). Az Ifjak, azelőtt egynehány nappal megholt leány-rokonjokat őrizték az olyan hyénák ellen. A' feltámodásemberek eljöttek éjjel-tájban a' temetőbe, megemérték az Ifjakat mint atyafijait a' megholtnak, s eggyező javallattal kerültek ne-

kik elejekbe, hogy nekik tsak azt a' helylyet mutassák-ki a' hol az őrzött halott van eltemetve, hogy azt megkímélhessék; ellenben nekik a' többi halott felásását kéntelenek megengedni. Az atyafijak nem akarták azt megengedni, hogy az ő jelen-létekben a' temetőben akarmelyik halotthoz is nyúljanak, s kiverték a' 10 Feltámodásembert a' hartzmezőről, kik azon fenyegetődzéssel vonultak vissza, hogy mindjárt vissza mennek nagyobb erővel; a' mi meg is lett, mert éjjelben megjelentek negyvenen, és pedig mindennemű fegyverekkel fel készölve. De az atyafijak-sem maradtak az alatt veszteglésben, jó-forma erőt vettek magok mellé, úgy-hogy még most ért a' tsata divatjara, melyre ugyan a' Feltámodás-vitézek újjra kéntelenítették ott - hagyni az ütközet' mezejét, de nem a' nélkül hogy sok vér foljt volna.

A' brasiliai hosszas háború' végbeszakadása igen fontos történet az egész Délámérikára-nézve. Függetlensége, igen szembe-tinőleg erőssödött az által, és, mind-a'-két Státus, Brasilia és Buenos-Ayres, erőhatalomban és népvádamságban, igen sokat nyert. D. Pedro Tsászárnak annyira tettett az Ó' Európában most jelenvaló fő-diplomatikussainak, Barbacena, Rezende és Itabayana Urak által követett politika, hogy azoknak mindeniknek újj Vitéz-Rendeket ajándékozott. Az itteni Kereskedőség, készöl már Buenos - Ayressel és Brasiliával közösségbe elegyedni; Britannia' hatalmas védelme, bátorságot nyújt Kereskedőinek, Fabrikánsainak.

Frantziaország

Touloni magáuos levelek azt állittják, hogy Rigny V. Adm. szabadságot kért és meg is nyerte, hogy Frantziaországba vissza-mehessen, némely foglalatosságainak redbe-szedése - végett; de, mihelyt azokat elvégezi, ismét újjra fel

fogja venni a' hajó-osztály' vezérlését. Az ő' távol-létében, Ducamp de Rosamel Contre-Adm. viszi a' Fő-vezérséget. Rigny Urat januariusban várják.

Dec. 19-edikén hólt-meg Párisban Duc de St. Aignan, frantziaországi Pair, spanyolországi Grand, 'sat. 86 esztendei tisztes vénségében; 14-dikén pedig egy más híres Pair, Gassendi Gróf, Gen. Helytartó (sok Munkáiról eméretes az ágyú-mesterségeiben) életének 80-adik esztendejében, Nuitsban (Burgundiában).

A' Messenger des Chambres azt mondja, a' többek közt, a' Journal des Débats ellen: "Azt állítják, hogy Várnának meg kell buknia, ha a' muszka hadseregnek niints hídvége (Brückenkopf) a' Duban, és nem küldhet számba-vehető segedelmet ezen vár' feisegéllésére. — Ezen tzikkelj' írója, úgy láttzik, elfelejtette, hogy a' Muszkáknak a' Duna jobb partján négy erős várak van, Silistriától fogva, a' tengerig, úgymint: Hirsova, Matsin, Isaktsi és Tulsza. Mindezen helyeken készen áll tehát a' Muszkáknak a' Duna az által-menetelre. Mindegyik ezen várak között több ágyúval van megrakva száznál, és, tsak rendes ostromlásnak hajthat fejet. A' közösülések tehát, ezen 4 különböző helyeken lehetnek bizonyosok, 's vehet Várna is onnan hatás segedelmet. Nem adatott nekünk jövendőmondó talentom, és a' történetek' tudásának magunknak-tulajdonítása, mellyek a' muszka hadsereget fenyegethetik; hanem, úgy-láttzik, hogy ha vitéz Muszkák kőfalak megett össze-gyűlve, mellyeknek megerősítéséhez, vóit idő, olyan ellenségeknek, mellyek nekik példát mutattak a' bátorságban, tsak, eilentálhatnak valamennyire. Maga a' tél nehezítheti Várna' ostromló munkáit. Mi, oly' buzgón kívánjuk a' békességet valamint azon tzikelj' szerzője; de annak lehet-

tsége, nem távoztatódik-el az által, ha a' tett dolgok' és hadi történetek' betségében igasságos mértéket tartunk.

Hogy mi, olyan dolgokhoz nem szokó lak, képzelhessük azt, mennyi költséget tesznek holni titkos orvosságok' vagy orvoslasok' tsupa kihirdettetésekre az azokat áruiók, elég azt említeni, hogy Párisban, tsak egyetlen-egy ilyen áros, tsak octóberben, 4518 frankot és 50 centime-t fizetett azon hirdető tzikkeljékért a' párisi Hiradók' expeditióiban.

Austria

Béts, déc. 17. — A' mint hallatik, tudósítás jött volna, hogy a' portugalli ifjú Királyné, Donna Maria da Gloria, haladék nélkül útnak fog indulni Londonból ére-felé. Barbaena Grófnak meg volna hagyva, hogy ÖFgét ide kísérje. Bihető, Páris-felé veszi úttját a' Fges utazó.

Béts, dec. 23. — Hogy a' Magyar nyelvet Olaszországban, a' M. Kurír szerint, kezdik kedvelni, vagy legalább megismerni, bizonyosága az, hogy a' luccai Fejedelem, Bourbon Károly-Lajos spanyolországi Infans Ó Kir. Itzgsége nem tsak megtanulta azt, hanem egy Grammatikát, Tisztelt Deáky Sigmund tudós Hazánkfija' Munkáját: Grammatica Ungarese, ad uso degi' Italiani, Roma, 1827, ki is nyomtattatta A' tisztelt Itzg, déc. kezdetétől-fogva Bétsben mulat; és érkeztek oda ezen Gramatikából is, jó-számmal, mellyek a' hazai Könyv-arosokhoz széjjel fognak küldöztetni, eladás-végett (kinek?); az abból bejövő pénz, valami jóltévő Intézet' számára fog rendeltetni. — Ó Kir. Itzgségének egy 6 esztendősi fija is, ki szintugy Bétsben van, beszéll magyarul. A' kis Itzg. Nevelője, ugyantsak a' fenn tisztelt Deáky Úr; ki Romában N. Mélt. Gróf Eszterházy Miklós OExja' fiainak volt e-

lébb Nevelőjök. Díszére szolgál a Magyar-nemzetnek, ha még idegen földön is találkoznak született Magyar Nevelők, s Fejedelmek palotájában sem szükség őket többé lámpással keresni: de ellenben, ditsősségekre szolgál a Fratziáknak, Németeknek és Olaszoknak is, ha a két Hazában annyi afféle Nevelőket találni, valamenyi tettzik.

Dánusország

Az Altonaer Mercur-ban. dec. 15-ödikén, e van: "Ha az angl Híradókban azt jelentik, hogy Plymouthba 266 Dánus megérkezett, kik a Portugallba-kiszállással-végett, az ottani Portugallusokkal egyesülve volna meghatározva, és még, ugyan-áfféléket 554-et várnának, — ezt, úgy igazítottjuk - el, hogy ezen emberek oda-költöztetése, kik nagyobb-részt kiszolgált és mindenféle nemzetekből álló embereket foglal magába, igen is, egy dánus hajón költöztek Brémenből Plymouthba, de hogy az, kétséges, ha van-e csak egy Dánus is közöttök." A bremeri Híradó is azt erősíti, hogy onnan, csak egy Dánus sem ment-el.

Muszkaország

Taurisitudósítások szerint, oct. 21-edi kéről, a muszka Követ a persa Udvarnál, Gribodejoff Statustanácsos, megérkezett oda. — A pétervári, mind muszka mind német Híradó (a frantziáról, nem szől), a jövő 1829-edik esztendő' kezdetével, kétszer helyett, háromszor fog kijönni. — Oct. 24- és 26-odikán indult-el két Karaván Orenburgba, mellyek közül egyik Bucharába számdékozott, 65,012 rubel és 90 kopek' érő áruportékával, a másik pedig Bucharába és Kínába, ez is áruportékákkal, 699,057 rubel, 60 kopek' áruval. Ez az utolsó 1022 tevéből és 220 lóból állott. Troitsk-ból is ment-el egy harmadik Karaván 644 tevével és 264,706 rubel áru jószággal Bucharába.

Dec. 3-adika-olta, az odessai Híradó szerint, azon hónap' 6-odikáról, Odessában is, mint a délre-fekvő Bulgáriában, 8 egész reaumuri gradusra lépett a hideg. Ellenben, Krimből érkezett egy Utazó egy rósabokrot és friss olaj és monolafa-agakat hozott magával, mellyeket a szabad ég alatt tördelt. — Az Őfge által oct. 4-edikén jóva-hagyott, és a Ministerek által a kormanyozó Senatusnak elébe - terjesztett, kaukasusi Birtok' tüzere, áll egy horizontál ter - (vízfektében) ketté-hasított tégérből. A' felső fele, képzelteni, aranymezőben, a muszka sást a Kaukasus' tsütsán ülve, egy babirkoszorút és mekövet-tartva. Lábainál fektésznek a régi Prometheus' összekuzott békjói. A' tzi-mer' alsó felén, két mezőben, van a kaukasusi vitézek közzül egy, kilovagolva a zöld pusztaságon vágat, s a hegylakosoknak hajdani szokások szerint, repülve rugatja-el idege' tegezzét. Távorról láthatni a kaukasusi havasok' púp-jait. — A' kronstadti hajótanya (rhede) dec. 1 - sőjén állott - (fagyott-) be, és másodikán már, jártak onnan a jég hátán, Oramenbaum-ba.

A' már elébb említett népségeken kívül, a Tsetsentzeknek több törsokei is alávetettek magokat a Tsászár' fejedelmi-páltájának. Altaljaban, csak egy kevés része van már ezen népségnek, a távol fekvő hegyekben, kik a muszka fő-uraságot meg nem esmerték. Minden népségek, kik ellen a kaukasusi linea' muszka katonasága a mult őszei kiindulni kényszerítettek, a Kaukasusnak mind az északi lejtőjén, még-pedig hegynyultalan végeslővegig laknak, nyugotra a Natugajok, a temngoi Sultan sat. közepén, a Karatsaiak, a Káspium-tenger-felé pedig, a Tseisentzek és Avarok. Az Avarok, ez az igen régi emlékezet-

re méltó néptörök, lakik az Attala (Attila) folyóvízen, és ennek a Kaukásusra kapaszkodó hegnyílásaiban. A' főváros Chumsak vagy Chunsag (Hunnváros = Kunság) a' keleti Hosszaság' 64-edik grádusa 22 miutánja és az északi Szélesség' 42-5dik gr. 44-edik minutája alatt fekszik. A' Wasmand Kozák-Májor' hadi-küldöttsége, és az Antropow Gen. Májoré, a' Kubán (folyóvíz) mellett fekvő Kawkaskaja várából indultak-el. Sz. György vára, fekszik az Urup folyóvíz' nyugoti görbülésén; mely víz, Protsnoi-Okopnál a' kubánba ömlik, és oda nem messze, Sz. Györgytől délnyugotnak, laknak az Abasechek (Abassek), északnyugotra a' Muchosek, mindenik népség a' Kubán' mejjékén, 's így tovább, nagy éppenséggel írják-le a' nagyon gondos Muszkák a' kaukásusi irtoztató gyönyörű tartományt, mellyért a' háládatos Magyarok, még ma is reped a' szíve.

Svájtzország

Nov. 20-adikáról tudósítanak Selma-ból (Graubündenben) az itt következő szomorú történetről; mely az aze-löttvaló nap' Canco Helységében esett: "Éppen mikor ott az anyatemplomban Misét olvastak, hallanak rögtön egy menkö-ütéshez hasonló zuhanást, mely azután még az egész völgyben soká vizhangzott és nagy szerentsétlenséget répzeltetett (ahnden liesz). Egyszörnyeteg Muhr (hegy-szakadék) volt az, mely Beer (Helység-) ben, a' hegyoldalból leszakadt, és 1000 ölnél nagyobb magasságról, Agro völgyébe lezuhant, a' hol 50 embernél többen dolgoztak imittamott a' favágáson. Tizennégy Olasz közzül, mind Como tartományából, kik együtt egy kompániában voltak, alig maradt 2, sérrelmetlenül; hármat a' zuhadék alatt holtan találtak; a' többi, ki kevésbé ki

jobban, rettentőül széjjel törettettek és megformátlanítottak; kik közzül 2-nek az életéhez kevés reménység van. Egy más tessini kompániából 6 vagy 7 sebesített-meg.

Pápa' Birtoka

A' vaticaniumi palotában, dec. 15-ödikén tartott titkos Consistoriumban, Pápa-Öszentsége számos Érsekeket és Püspököket praeconizálván, a' mellett, egynehány Kárdinálit is hirdetett-ki; kiknek nevek között, elől áll az a' tisztelt Név, mely a' Magyarokat illeti, úgymint, a' Fő-Papok közzül, Kárdinálissá tétetett Rudnai és Divék-Ujjfalusi Rudnay Sándor ÖHertzege, az Esztergomi Érsek és Magyarország' Primása; ki 1760-ban oct. 4-edikén, Szent-Kereszten született.

Jóniai Szigetek

A' corfui Híradóban, dec. 6-odikáról, a' következő tudósítások vannak: "A' Görögországból érkezett' utolsó levelek, jelentik, hogy a' szövetséges Hatalmak' Követei útban voltak az indulásra Porosból Navarinba, a' honnan ezen hónap' elején Máltába, onnan pedig Napoljba mennek, hogy a' telet itt töltsék-ki. — Azt állították, hogy Görögországban tele-torokkal sürgetik a' nemzeti gyűlés' össze-hívasát, és hogy az országőrszék ahhoz szabva, egy készítő Biztosságot rendelt-ki, hogy az újj választások' módjáról egy plánomot készítsen. — Az újj rendes katonaság hirtelen szaporodik, és most már 2500 emberből áll. — Görögországban hadi-szállítvány' felállításán dolgoznak, Candia ellen, melyben amaz esméretes Chadsi Christo is részt fogna venni, 1000 Göröggel: lovasság is lesz valami közte. Azon fontos sziget' ügyebajában, Tombasi Urat nevezték-ki Directornak. Azt beszélük, hogy az Ypsilanti' vezérlése alattvaló katonaság, mi-

nekutánna a' Törököket Salona' vidéké-ről elűzte, kényszerítette azokat ugyanazon várba szorítani; melyben őket erősen ostromolják. Más-részről, a' Tsavel-la Suliota és Denzel Gen. alatt álló ka-tonaságok, egy más török-sereget os-tromolnak, Lidorikiban. Ezen seregek-nek, azon két vár' megvétele után, egy-gyesülni kellett a' Church Gen. seregei-vel, melynek egy része Miticaban, a' másik pedig Paradisziben áll. — A' görög hajó-osztály foljvást mestere (ura) az ambrakiai öbölnek. — Az által-ellen-ben fekvő continensről jött levelek, je-lentik, hogy az albaniai és epirusi kü-lömböző Hadvezetők (Häuplinge), gyü-lekeznek össze Beratban, hogy a' Portá-tól érkezett egy Ferman felett értekez-zenek, mely az ő' valódi hasznokat ér-dekli. Azt mondják, azt ajánlották nekik, hogy mind fegyverkezzenek - fel, és e-gyedül védelmezzék hazájokat.

Törökország

Konst.polj, nov. 25. — Ambar az utolsó Posta' megérkezése-olta ör-vendetes tudósítás érkezett a' Törökökre-nézve, hogy a' Muszkák sumlai állás-sokat elhagyták és a' silistriai vár' os-tromlását is felbe-szakasztották, még is foljvást halgat áról a' Porta, 's nem bo-tsát-ki fölül hívatoli bulletinokat. Itt is ugyanazon indulat jeleli-ki a' Török-ök' hidegvérűségeket, mely a' szeren-tsében, valamint a' szerentsétlen környü-letekben a' török nemzeti caractert mutattja-ki. Ide járúl még az is, hogy a' moslim a' Muszkák' táborozását, már aug. óta elveszettnek mondotta, 's en-nél-fogva, a' Muszkák' hátrálását annyira természetinek tartották, hogy önállók kevésbé tűnt-szembe, mint Pérában, a' hol, kivált Várna' megvétele-olta, a' Musz-kák' téli szállásokul Bulgáriát tartották.

A' várnai kis vár' minden sérelem

nélkül maradt, és megrakták azt a' Musz-kák minden szükségességekkel, úgy-hogy annak megvételehez a' Törököknek sem-mi reménységek nem lehet, annyival kevésbé, mivel a' téli rossz idő min-dennémü munkában akadály.

Külfömbfélék

A' Coventgarden Theater-ben tör-tént pára-lol banás' szemmel-látott tanú-ja, az itt következőket beszél, mellyek az-ezen találmány' kedvellőinek és követőinek, vigasztaló biztatásul szolgálhatnak, Kološ-váron nevezetesen, valamint másutt. "E-zen Játékszin' építetői, egy-ido-olta, csak egy kitsiny, nem éppen helyes pá-ra-készületnek vették-hasznát. Szándé-koztak ők azt elvetni, 's ellenben, nem csak alkudoztak volt már a' nagy pára-világ-Kompániák közzül eggyel ezen tündöklő világosítás foljtatása éránt, ha-nem ezeknek az embereit el is küldöt-ték már a' tső- vezetők' változtatására. Ezen változtatás kedvéért hirdették - ki a' Játékszin' urai, hogy az, egy hétig be fogna zárattatni. Hanem, ezen bezárás-előtti utóbbi napokban történt az, a' mit már az Erdélyi Híradóban röviden em-lítettünk, de a' mit, még is csak alkal-masint egy Dolgozó' egészen negbotsát-hatatlan hebehungyaságának kell tulajdo-nítani, ki azon elővigyázatra nem ü-gyelt, mellyet nem csak a' pára-eszkö-zőknél, hanem sok kémiai és mestersé-gi munkáknál, mint a' pu-kapornál, Chlor-só- egybekeveréseknél, phosphornál 'sat, hasonlóul a' gőzvíveknél és gőzhajóknál, mellyeknek felszámlálhatatlan hasznok és kedvességek eléggé helybe-hagyattak, gondosan szem előtt szoktak tartani. — Ez a' szerentsétlenség, mely a' maga' ritkasá-ga miatt Londonban alkalmasin szem-be-tűnt egy-kisség; de teljességgel leg-kissebb behatása sem lehet ezen felséges világítómódra, mivel ott, nem csak min-

den első rangú Játékszin, ú. m. a' nagy Operaház, Deary - Lane, Sallerswell, Astley, Coburg - Theater, valamint a Komédianazak' nagyobb része az egész országban, hanem még a' templomok is, ispotaljak és Köz-Szépületek, mindenek köz megelégedése, párával világosítottatnak. De még az a' sept. hó rúpián, 18-28, kinyitott Adelphi Játékszin Londonban, ismét elő-mutata egy igen tündöklő pára-világosítást. — Hanem Anglia, a' hol több pára-mív van 200-nál, nem csak maga az, a' hol a' pára-világítás érdemlett helybehagyást talál. Alkalmasint egy idegen sem fogja többé elfelejteni azt a' keresztül-hatást, a' mellyet benne, Páris, az ő' párával felségesen megvilágosított átjáróival (Durchhaus, passage), boltjaival, Játékszineivel (mint már a' nagy Opera, Nouveautés, Varietés 'sat. esténként szerez. — A' pára-világosítás' különös helyesvölta a' köz-épületekben, még azon környületből is alkalmasint kitétzhette, hogy az Opera Comique' — mely régebben párával világosított, de egy nagy behatásu építető-társ' ajánlására, a' helyett, viasz-gyertyákat vettek-elő — most, hogy pompáson újra felépítették, ismét egyesült akarattal azt végezték, hogy párával világosíttasson. — Nem kevésbé mutat most szép tekintetet Berlin mint Páris, mely 2 külső-városán kívül, pá-

rával világosítottatik. Dresden és München is ma-hónap Berlin példáját követik.

Magyarország

Esztergomból költ tudósítások szerint, dec. 25-ikén érkezett oda az a' Követ Rómából, a' ki Primás Öltzgségének a' Kardinális diploma-t hozta. Öltzgsége Kardinális rangjához illő pompával fogalta a' Követet, Néroni Grófot, ki a' Diplomán kívül, némely örvendező leveleket is hozott, a' többek között, a' bétsi Nantiustól's Romában tartózkodó Kardinálisoktól. — Egy más Kurír érkezett ugyan-ezen ditsőséges tárgyban, a' M. Kurír' jelentése szerint, Bétsbe is, a' ki Rómából a' kardinális kalapot hozta az Öltzgsége' számára, mellyet Ötge a' Tsászár Maga' fog által adni az Erdemesnek. — Különös eset, hogy a' nagy-hírű Pázmán Péter és Bellarminus Kardinális is oct. 4-edikén születtek, valamint Öltzgsége, a' Primás, és valamint Pázmán Péter 9-ed magával lett egyszerre Kardinálissá; úgy Primás Öltzgsége, más 8 Kardinálisokkal, együtt tiszteltetett-meg a' Kardinálissággal.

—O—

Egy, a' német-nyelvből magyar nyelvre fordítani jól tudó szorgalmatos és jómagaviseletű született Magyarra van szükség, illendő fizetésért. — A' szándékozó jeletheti magát francozott levele által az Erdélyi Híradó' Kiadójánál.

Státuspapírosok' Foljamatja

	Ezüstpénzben			Ezüstpénzben				
	Dec.	27	29	30	London, Dec.	15	16	17
Bank-Oblig. 1.1/2pC.	51.1/3	-	51.1/2	-	51.1/2	Consols, 3 pC.	87.3/8	- 87.1/4 - 87.3/8
Pengőpénz-Obl. 5pC.	95.3/4	-	95.11/16	-	95.9/16	Stocks-Prémie, Sh.	—	— — — — 64-66
Roths. 1820, 100f. CP.	157.1/4	-	157.1/2	-	—	Brasíliai Bons	61.	— — — — —
Partial. 1821. Ua.	124.1/5	-	124.7/10	-	124.7/10	Buenos-Ayresi	—	— — — — —
Bankaktia, 1000f. CP.	1097.1/2	-	1097.1/2	-	1096.1/2	Columbiai	—	— — — — —
Páris, Dec.	17		18		19	Mexikói	32.1/2	- — — — —
Consols 5 pC.	107.	—	106.90	-	106.95	Portugalli	53.3/4	- — — — —
Ugyanaz 3 pC.	74.10	-	75.05	-	73.95	Muszkaországi	95.3/4	- — — — —
Bank-aktia, 2000 Fr.	—	—	—	—	—	Görögországi	17.1/2	- — — — —